

ἐντάσεως τῆς προσοχῆς αὐτῶν· ἐπι δὲ πῶς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αἰσθάνονται, ποῦ ὁ ἀναγνούς ἐσταμάτησεν. Ὡς ἀρχόμενοι ἐλέγομεν ἀναπληροῦ τὴν ἀκοὴν παρὰ τοῖς κωφάλαοις ἢ ὄψις καὶ ἡ ἀφή· ἰστάμενοι π.χ. ὁ εἷς παρὰ τῷ ἄλλῳ τόσοσιν πλησίον ὥστε νὰ ἄπτονται τὰ σώματα αὐτῶν, αἰσθάνονται διὰ τῶν τοῦ σώματος κινήσεων πότε ἄρχεται καὶ πότε παύεται ὁ ἕτερος ὁμιλῶν, καὶ τί ὁμιλεῖ. Ἄλλ' ὅ,τι ἐν τῇ σχολῇ, ἐνθα ἀπομεικροῦσθαι ἀλλήλων ἐκάθητο καὶ ἐντὸς τοῦ βιβλίου ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ βλέπωσι, μετὰ τοσαύτης τάξεως καὶ ἀκριβείας ἀνεγίνωσκον, ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀσκήσεως δύνανται αἰσθήσει τινὲς νὰ φθάσωσιν, ὥς διὰ μιᾶς ὀφθαλμοῦ ῥιπῆς νὰ αἰσθάνονται ἐκ τῶν κινήσεων τῶν χειρῶν τοῦ ἀναγινώσκοντος ἐν ποίᾳ προτάσει καὶ ποίᾳ τάξει εὐρίσκειται.

Ἡ ὁμιλία τοῦ κωφάλαου, ὡς εὐνόητον, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὸν μελωδικὸν χρωματισμὸν, ὃν λαμβάνει ἡ φυσικὴ φωνὴ διὰ τῆς ποικίλης ἀναβάσεως, καὶ καταβάσεως· εἶνε μονότονος, παρὰ τισὶ δὲ παραπνευτικῇ. Ἐν τούτοις φθάνουσι τινες εἰς τὴν τελειότητα, ὥστε προσφέρουσιν ὠραιότατα τὰς λέξεις καὶ τὰς προτάσεις χωρὶς τὴν παραμικρὰν νὰ δώσωσιν ὑπόνοιαν, ὅτι τεχνικὴν ὁμιλοῦσι γλῶσσαν. Ὅσοι μάλιστα ἐξ ἀσθενείας κατέστησαν κωφάλαοι, οὗτοι καὶ καθαρότερον ἔχουσιν ὄργανον καὶ ἐλευθερώτερον ὁμιλοῦσι καὶ ἀντιληπτικώτεροι τῶν ἄλλων εἶνε. Ὅποια τῷ ὄντι Θεοῦ εὐλογία, τὸ βοηθεῖν τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατ' οὐδὲν τῶν λοιπῶν ὁμοίων τῶν ὑποδεστέρουσ ἐαυτοὺς νὰ συναισθάνονται! Ὅποση δὲ πρέπει νὰ εἶνε ἡ χαρὰ τῶν δυστυχῶν οἰκογενειῶν, ὅσαι τοιοῦτόν ποτε ἔσχον ἀτύχημα, ὅταν μετὰ τινὰ χρόνον περίοδον συνεννοῶνται μετὰ τοῦ δυστυχῆ μέλους αὐτῶν ἐγγράφως μὲν ἐντελέστατα, προφορικῶς δὲ διὰ τῆς προσεκτικῆς τῶν λέξεων ἀπαγγελίας καὶ τῆς βοηθείας τῆς τὴν ἔλθειν λέξεων συμπληρώσεως χειρονομίας! Δόξα λοιπὸν καὶ τιμὴ πρέπει ταῖς φιλανθρωποῖς ἐκείναις ψυχαῖς, αἵτινες οὐδενὸς φείδονται πόνου πρὸς ἐλάφρυνσιν τῶν παθημάτων τῆς ἀνθρωπότητος· δόξα καὶ τιμὴ ὀφείλεται καὶ εἰς τὰς κοινωνίας, ἐν αἷς τοιαῦτα ἴστανται ἰδρύματα¹.

¹ Ἐν Βερολίῳ, 2|14 Φεβρουαρίου 1882.

M.E.

Αἱ ἀόριστοι ἐπιθυμίαι καὶ οἱ ἄσκοποι πόθοι προξενούσιν εἰδὸς τι χλωρώσεως εἰς τὰ πνεύματα τῶν νέων, ἐκτὸς μόνον ὅταν οἱ πόθοι οὗτοι ἐκφράζωνται εὐθὺς διὰ πράξεων καὶ ἐργασίας. Καλὴ τις ἀπόφασις πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ προθύμως καὶ ἄνευ ἀπασχολήσεως, ἐπίσης δὲ πρέπει νὰ ὑποφέρῃ τις προθύμως τὸν ἀναπόφευκτον κόπον καὶ πόνον τὸν μετὰ πάσης κοινωνικῆς ἔσσεως συνδεδεμένον, καὶ νὰ θεωρῇ αὐτὸν ὡς ὠφέλιμον παιδείουσιν.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΖΟΛΑ

Τοὺς νεαροὺς ποιητάς,

Ὁ Paul Alexis, εἷς τῶν ἐνθερμοτέρων ὁπαδῶν τῆς φυσιολογικῆς σχολῆς, ἐδημοσίευσεν πρὸ τινος παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σαρπαντιῆ πλήρη καὶ λεπτομερεστάτην βιογραφίαν τοῦ διδασκάλου τοῦ Ζολᾶ ὑπὸ τὸν τίτλον ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΖΟΛΑ — Σημειώσεις φίλου. Αἱ τελευταῖαι ἑκατὸν σελίδες τοῦ τόμου τούτου περιέχουσιν ἀνεκδότους στίχους τοῦ Ζολᾶ, ἀλλὰ τοῦ εἰκασματοῦς Ζολᾶ, τοῦ ὅλως ἀγνώστου. Τῶν στίχων τούτων προηγῆται ὁ ἐξῆς πρόλογος ὑπὸ μορφήν ἐπιστολῆς ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Paul Alexis.

« Ἀγαπητέ μοι Alexis.

» Μοῦ ζητεῖς ἀποσπάσματα τινα τῶν ἔργων τῆς νεότητός μου, ὅπως τὰ συμπεριλάβῃς εἰς τὴν βιογραφικὴν μελέτην, ἣν εὐπρεσθήτης νὰ γράψῃς περὶ ἐμοῦ. Ἐρευνῶ εἰς τὰ συρτάριά μου καὶ μόνον στίχους εὐρίσκω. Ὅκτω ἕως δέκα χιλιάδες κομμάτων, ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν, τὸν ἥρμενον ὕπνον τῆς λήθης.

» Θὰ ἦτο βεβαίως φρόνιμον νὰ τοὺς ἐξαγάγω ἀπὸ τὴν κόπιν των. Ἐγὼ μόνος δύναμαι εἰσέτι νὰ αἰσθανθῶ τὸ ἄρωμά των, τὸ ἀπομεικροῦσθαι ἐκεῖνο ἄρωμα τῶν μαρνανθέντων ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα ἐπανευρίσκωμεν μετὰ τῶν σελίδων βιβλίου. Ἄλλ' ἐνδίδω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σου, λαμβάνω δὲ τὰ τῶν ἐφηβικῶν τούτων στίχων, καὶ σοὶ τοὺς δίδω, ἀφ' οὗ, ὡς λέγεις, ἐνδιαφέρον ἔσται εἰς τοὺς ἀναγνώστας σου νὰ ἴδωσι πόθεν ἤρχισα. Θὰ εἶνε τὸ δικαιολογητικὸν ἔγγραφον μετὰ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων.

» Ὁμολογῶ ὅτι ἐνδίδω ἐπίσης εἰς ἕτερον αἴσθημα· εἰς τὸν καιρὸν μου ἐμιμούμεθα τὸν Μυσσέ, δὲν ἐπολυφροντίζομεν περὶ τῆς πλουσίας ὁμοιοκαταληξίας, ἤμεθα περιπαθεῖς. Σήμερον κατίσχυσεν ἡ μίμησις τοῦ Οὐγγῶ καὶ τοῦ Γκιωτιῆ, οἱ στίχοι λεπτοουργοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κομψοτεχνημάτων τῶν ἀνεπιλήπτων τὴν στιχοουργίαν ποιητῶν, ἢ ποιήσις ἐτέθη ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπότητος, καταντήσασα καθαρὰ ἐργασία τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ῥυθμοῦ. Θέλω λοιπὸν νὰ εἶπω ὅτι, ἂν, πρὸς μεγάλην μου κατασχύνην βεβαίως, ἐπέμενον ἔτι νὰ στιχοργῶ, θὰ διεμαρτυροῦμην κατὰ τῆς τάσεως ταύτης ἦν κρίνω ὀλεθρίαν. Ἡ γαλλικὴ ποιησις μας, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ θαυμασίου ποιητικοῦ οἴστρου τοῦ 1830, θὰ ἐπανεύρῃ τὴν ἀκμὴν τῆς, ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν καλαισθησίαν, εἰς τὴν ζωντανὴν μελέτην τῆς ὀδύνης καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ ἀνθρώπου.

» Ἐπὶ τέλος, δὲν ἠδυνήθην ν' ἀναγνώσω καὶ πάλιν τοὺς στίχους μου χωρὶς νὰ μειδιάσω. Εἶνε πολὺ ἀδύνατοι καὶ ἐλέγχουσιν ἀδεξίαν χεῖρα, ἐν τούτοις δὲν εἶνε καὶ χειρότεροι ἀπὸ τοὺς στίχους τῶν ἀνθρώπων τῆς ἡλικίας μου, οἵτινες ἐπιμένουσιν στιχοουργοῦντες. Ἡ μόνη μου ματαιοφροσύνη εἶνε ὅτι

συνησθάνθη την ποιητικὴν μου μετριοτήτα, καὶ ἐπελήφθη θαρραλέως τοῦ ἔργου τοῦ αἰῶνος διὰ τοῦ βαρέος ἐργαλείου τοῦ πεζοῦ λόγου. Ἔϊνε ὡραῖον νὰ λάβῃ τις τοιαύτην ἀπόφασιν εἰκοσαετῆς, πρὸ πάντων πρὶν δυνηθῆ ν' ἀπαλλαχθῆ μιμησεῶν ἑλεθρίων. Ἄν λοιπὸν οἱ στίχοι μου μέλλουσι νὰ χρησιμεύσωσιν ἐδῶ εἰς τι, εὐχομαι νὰ συντελέσωσιν ὅπως συμμαζεύσωσιν εἰς τὸ ὄστρακόν των τοὺς ἀνωφελεῖς ποιητὰς, τοὺς μὴ ἔχοντας ἀκοῦν πνεύμα, ὅπως χειραφετηθῶσι ἀπὸ τῶν ῥωμαντικῶν τύπων, καὶ πείσωσιν αὐτοὺς νὰ γείνωσιν, ἀπλούστατα, γενναῖοι πεζογράφοι.

»Ὁ Σατωβριὰν λέγει εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του «Ἐγραψα ἐπὶ μακρὸν στίχους πρὶν γράψω πεζά. Ὁ κ. δὲ Φοντὰν δι' ἄσχημα λέγει ὅτι ἐπροκίσθη καὶ διὰ τῶν δύο ὀργάνων». Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ἔγραψα ἐπὶ πολὺ στίχους πρὶν γράψω πεζά. Ἄλλ' ἂν ἀγνοῶ τί θὰ διατείνετο ὁ κ. δὲ Φοντὰν, γνωρίζω ὅμως καλῶς ὅτι ἀνοῦμαι διαβρῆθην πᾶσαν ἀξίωσιν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν ὀργάνων τούτων, καὶ ὅτι ἔρχονται ἡμέραι καθ' ἃς δὲν ἀναγνωρίζω ἐμαυτὸν ἱκανὸν οὐδὲ διὰ τὸ ἕτερον.

»ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΖΟΛΑ». *

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡρωτάτο ὁ Σ* τί θὰ ἔκαμνεν ἐὰν εὕρισκε χρηματοφυλάκιον περιέχον ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων.

— Ἐγὼ ; ἀπεκρίθη ἤθελα γνωστοποιήσῃ παρρηθὺς ὅτι προσφέρω 500 φράγκα ἀμοιβὴν εἰς ἕκκινον ἢ πού τὰ ἔχασε.

— Σεῖς οἱ ἱατροὶ ἔλεγέ τις πρὸς γηραιὸν ἀσκληπιάδην, τί εὐτυχεῖς ἢ πού εἴσθε . . . Ἐχετε τὸ πρόνομιον τοῦ ἐπαγγέλματος, δὲν ἀρρωσταίτε ποτέ . . .

— Ἀληθινὰ, κυρία, . . . ἀλλ' ἐντούτοις καὶ ἡμεῖς δὲν ἀποφεύγομεν τὸν θάνατον . . .

— Σεῖς πταίετε ! . . . διότι ὅταν ποτὲ ἀρρωστήσῃτε, προσκαλεῖτε συνάδελφόν σας νὰ σᾶς θεραπεύσῃ !

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Τὰ παραδείγματα εἶνε εἰς τοὺς ἀμαθεῖς λαοὺς ὅ,τι εἶνε τὰ ψηλαφητὰ ἐκεῖνα σημεῖα, τῶν ὁποίων ἀπτόμενος ὁ τυφλὸς καὶ ὁ κωφάλαλος, μανθάνει νὰ ἀναγινώσκῃ, νὰ γράφῃ καὶ νὰ ἀριθμῇ. Καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς περρωτισμένους λαοὺς τὰ παραδείγματα ἐξήσκησαν πάντοτε μεγάλην ἐπιβροήν, καὶ ἡ τῶν παραδειγμάτων διδασκαλία παρήγαγεν ἀξιολογωτέρους καρποὺς παρὰ τὴν σοφωτέραν θεωρητικὴν διδασκαλίαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

» Θέλετε νὰ ἴδῃτε πῶς εορτάζεται ἡ ἀπόκρως ἐν Κρήτῃ ; Ἰδοὺ τί λέγει ἡ Πατρις Χανίων «Ἐν τῷ χωρίῳ Πλατανιά οἱ μετημφισμένοι, ὡς ἐμάθημεν, διαίρεθέντες εἰς δύο στρατόπεδα, κατέλαβον ὀχυρὰς θέσεις, καὶ ἤρξαντο πλαστῆς μάχης δι' ἀσφαίρων φυσικῶν. Ἐκάτερον τῶν στρατοπέδων εἶχε τὸν στρατηγὸν του, τὴν σημαίαν

του, τοὺς ἱατροὺς του καὶ τοὺς ἱερεῖς του. Ἡ πλαστὴ μάχη διήρκεσε περὶ τὰς τρεῖς ὥρας, ὁπότε εἰς τῶν στρατῶν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τὸν ἕτερον καὶ ἐκυρίευσεν πάσας τὰς θέσεις αὐτοῦ. Ἐβλέπε τις οἶονεὶ πληγωμένους ἀλειμμένους δι' αἱμάτων ζώων, τοὺς ἱατροὺς τρέχοντας ὅπως παράσχωσι τὰς πρώτας βοηθείας, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἐκτελοῦντας ἐν κατανοῦξαι τὴν ταφὴν τῶν οἶονεὶ ἀποθηνησκόντων. Ἦτο ὅ,τι ῥαῖον, ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπές, δεικνύον τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων, πάντοτε ἐν πολεμικοῖς ἔργοις καταγινομένων. Μετὰ τὸ τέλος τῆς πλαστῆς ταύτης μάχης, συνῆλθον ἅπαντες ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ἤρξαντο τοῦ πυρρῆξιου, διαρκέσαντος μέχρις ἐσπέρας. Οὐδὲν εὐτυχῶς ἀπεικταῖον συνέβη».

» Στατιστικὴ κυφῶρ. Κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις, ἀπεδείχθη ὅτι αἱ εὐκρατοὶ χῶραι παράγουσι πλείονας κυφούς. Πρώτη πασῶν ἐν τῇ στατιστικῇ ταύτῃ ἔρχεται ἡ Ἰσπανία. Εἰς τι χωροῖδιον τῆς Σιέρας Μορένης ἀναλογεῖ εἰς κυφὸς ἐπὶ δεκατριῶν κατοίκων. Ἡ τακτικὴ ἀναλογία ὅμως εἶνε 1 πρὸς 1000, ἐπομένως καθ' ὅλην τὴν γῆν ὑπάρχουσιν ἐν ἑκατομμύριον κυφοί. Ἐπειδὴ τὸ κύφωμα ἐκάστου κατὰ μέσον ὄρον ἔχει ὕψος 20 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἔπεται ὅτι ἂν πᾶσαι αἱ κάμποι τῆς γῆς τεθῶσιν ἢ μὲν ἐπὶ τῆς ἄλλης, ἤθελον ἀνέλθῃ εἰς ὕψος 200 χιλιομέτρων, δεκαπλάσιον τουτέστι τοῦ ὕψους τῶν Κορδιλιέρων καὶ εἰκοσιπενταπλάσιον τοῦ Αἰνικοῦ ὄρους !

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἡ νόσος εὐλογία ἐν Ἀθήναις.

Φίλος σεβαστὸς τῆς «Ἐστίας» ἀνακοινεῖ ἡμῖν τὰ ἐπόμενα περὶ τῆς εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐνσκηψάσης ἐσχάτως εὐλογίας : Ἡ υγεία τῆς πόλεως πόλιν δὲν ἔχει καλῶς, ἐνσκηψάσης εὐλογίας, ἥτις ἔλαβεν ἐπίτασιν τινα κατ' αὐτὰς καὶ ἔκαμε τινὰ θύματα. Ἐν Ἀθήναις ἐπαρουσιάσθη ἡ νόσος μετὰ τινος ἐντάσεως εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον προσβλήθησαν μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοὺς 25, ἀπέθανον δὲ 5, ὡς ἐδημοσιεύθη. Ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ ἤθελε προλάβῃ πιθανῶς τὰ δυσυχήματα ταῦτα, ἐὰν δὲν ἐποίει τὸ δεινὸν σφάλμα νὰ ἀποκλείσῃ ἐν τῷ μεγάλῳ νοσοκομείῳ τοὺς πρώτους κρουσθέντας, ἀντὶ ἀμέσως ν' ἀποχωρίσῃ αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ καταστήματος. Ἡ στρατιωτικὴ ἀρχὴ, ἀφθονα ἔχουσα μέσα, ὤφειλε παράυτα ν' ἀπομονώσῃ τοὺς παθόντας, οὐχὶ ἐν οἰκίᾳ ἀκαταλλήλῃ καὶ γειτνιαζούσῃ πρὸς συνοικίαν ἕνα μεταδοθῆ καὶ εἰς αὐτὴν τὸ νόσημα, ἀλλ' ἐν προσωρινῷ παραπήγματι οἰκοδομημένῳ ἐν δύο τὸ πολὺ ἡμέραις εἰς μέτρος πράγματι ἀποκεντρὸν καὶ ὑπὴνεμον, διότι γνωστὸν εἶνε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ὅτι ἡ εὐλογία μεταδίδεται καὶ ἐξ ἀποστάσεως ἀκολουθοῦσα τὸ ρεύμα τῶν ἀνέμων. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρμοδιὰ υγειονομικῆ ἀρχῆς κατεδείχθη ἐλλιπὴς, μὴ ἔχουσα ἐγκαίρως τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα τῆς δαμαλίδος.